

Asunnottoman nuoren polku itsenäiseen asumiseen Vamos-projektin, Nasta ry:n ja Alkuasunnot Oy:n yhteistyönä

Prosessikuvaus

Nuorten tuetun asumisen kansallinen hanke
Nuorisoasuntoliitto ry
23.6.2009

1) YHTEISTYÖN KOLME OSAPUOLTA

Helsingin Diakonissalaitos: VAMOS-projekti

VAMOS-projekti on opetusministeriön rahoittama kolmivuotinen projekti (2008–2011), joka on suunnattu 17–29-vuotiaille nuorille. Työmuotona projektissa käytetään etsivää työtä, jolla pyritään löytämään nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. VAMOKSEN asiakkaat ovat (katu)asunnottomia nuoria aikuisia. Nuorille tarjotaan mahdollisuutta pienin askelin etenevään palvelu- ja uraohjaukseen, jonka tavoitteena on arvioida ja vahvistaa nuoren työ- ja toimintakykyä tukevia voimavaroja sekä luoda yksilöllisiä polkuja koulutukseen tai työhön. Projektin päätavoitteena on vahvistaa nuoren omia voimavaroja ja vahvuuksia sekä tukea nuorta kiinnittymään yksilöllisesti arvioituun ja suunniteltuun toimintaan.

VAMOS-työntekijät (6 hlöä + 2 hlöä Nuorten keskuksessa) tapaavat nuorta tukisuhteen alussa tarvittaessa useita kertoja viikossa. He kulkevat nuoren rinnalla ja auttavat häntä arjen asioissa. VAMOS-työssä lähdetään liikkeelle aivan ruohonjuuritasolta, perusasioista. Kohderyhmän nuorten tilanne on usein jo sen verran hankala, että muutoksen aikaansaaminen on hidas prosessi. Osa asiakkaista on maahanmuuttajia sekä romaneja. Suurin osa nuorista on helsinkiläisiä, noin 20 % on muualta. Lisäksi monilla projektin nuorista on ongelmia päihteiden kanssa sekä mielenterveydellisiä ongelmia.

Asiakkaat ohjautuvat VAMOS-työhön muun muassa seuraavien tahojen kautta: sosiaaliasemat, lastensuojelu, työvoimatoimisto, TYP, asunnottomien sosiaalipalvelut: nuorten tiimi, työpajat, nuorisoasemat, nuorten psykiatriset hoitoyksiköt, poliisi, HUS:in psykiatrinen jalkautuva tiimi, vanhemmat, nuori ottaa itse yhteyttä, Diakoniaopisto ja valmentavat kurssit, koulut: psykologit, kuraattorit.

Ajankäyttö: Työn alkuvaiheessa (arviolta ensimmäiset 3–6 viikkoa) nuoren kanssa työskennellään monta kertaa viikossa, useita tunteja kerrallaan. Kun nuori saa asunnon, häntä tavataan 1–3 tuntia kerran tai pari viikossa. Jos nuori pärjää, tapaamisia harvennetaan, jos puolestaan nuorella on vaikeuksia/kriisi, tapaamisia tiivistetään. Tapaamisia ruvetaan harventamaan 3–5 kuukauden kuluttua, esimerkiksi kahden viikon välein tai tarpeen mukaan, mikäli nuori pärjää. Lisäksi työhön kuuluu paljon yhteydenottoja eri viranomaisiin ja erilaisia verkostotapaamisia, mitkä vievät paljon aikaa.

Nuoret asumat Stadissa ry (Nasta ry)

Nasta on Nuorisoasuntoliitto ry:n Helsingin paikallisyhdistys, jonka tavoitteena on muun muassa parantaa alle 30-vuotiaiden helsinkiläisten asuinoloja ja tehdä nuorisoasumista tunnetuksi. Lisäksi yhdistys tekee tärkeää työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Yhdistys järjestää erilaisia asukastapahtumia ja toimii tiedotuskanavana asumiseen liittyvissä asioissa. Toiminnalla pyritään madaltamaan kynnystä muuttaa kotoa omaan asuntoon sekä ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Toimintamuotoina ovat yhteistyömallilla toteutettava tuettu asuminen (päättyy vuoden 2009 lopussa), asumisneuvonta (ml. laaja perehdytys), asukastoiminta, ryhmätoiminta sekä tiedotus- ja vaikuttamistyö.

Ajankäyttö: Ensimmäisen kuukauden aikana 2,5 tuntia/asiakas, jatkossa kriisipuuttumisten osalta tuntimäärä/asiakas/kk vaihtelee tarpeen mukaan.

Alkuasunnot Oy

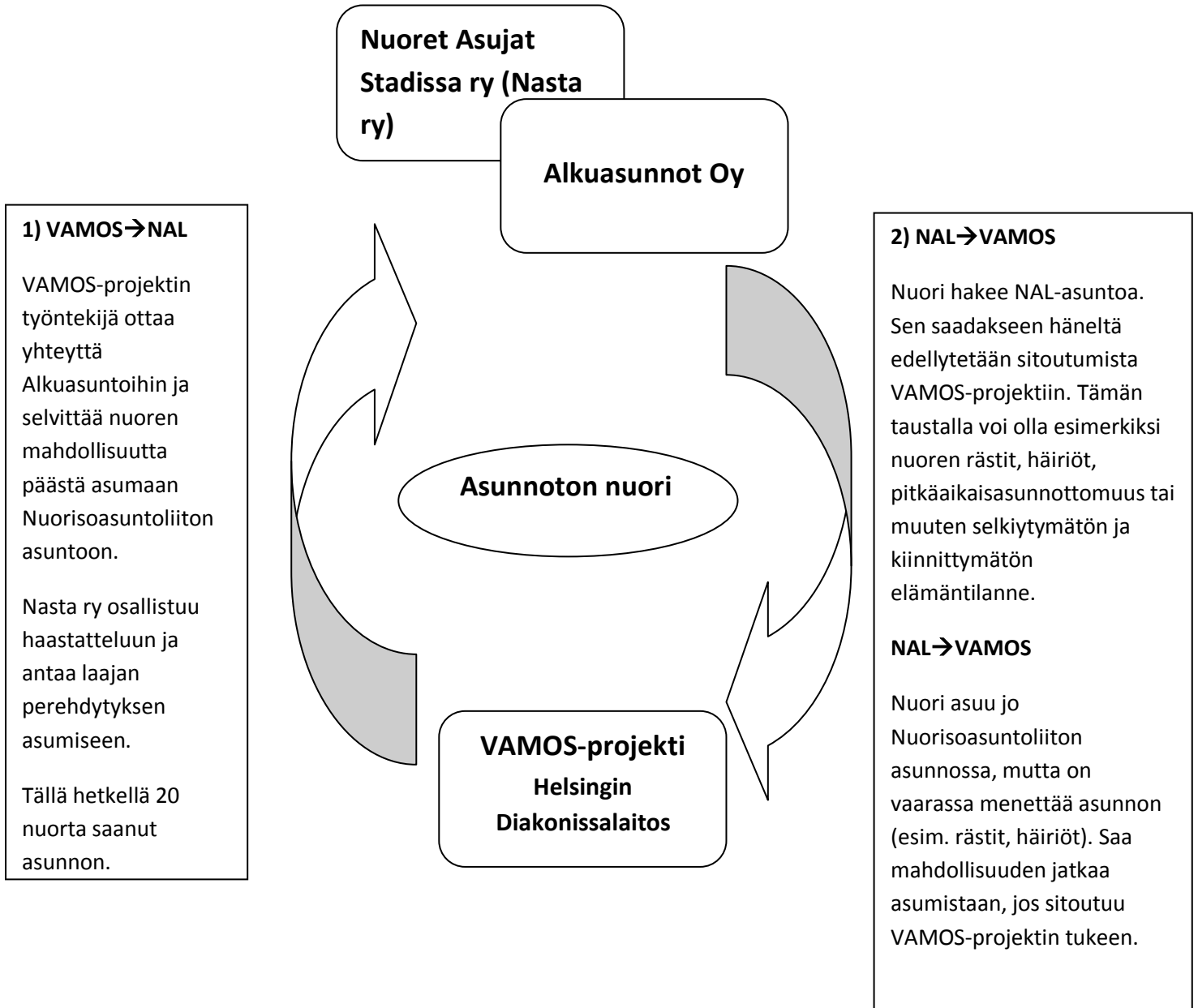
Nuorisoasuntoliitto ry:n omistama Alkuasunnot Oy on yleishyödyllinen vuokratyöyhtiö, joka rakennuttaa ja vuokraa nuorisoasuntoja. Alkuasunnot hallitsee yhteensä 32 arava- ja korkotukivuokratiloa (asuntoja 1033 kpl) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Keravalla, Karkkilassa, Kirkkonummella, Heinolassa, Järvenpäässä, Vihdissä, Riihimäellä, Porvoossa, Joensuussa ja Lahdessa. Alkuasuntojen vuokra-asunnot ovat pääasiassa yksiöitä ja kaksioita, joiden rakentamiseen on saatu investointiavustusta RAY:lta ja Valtion Asuntorahastolta. Asukkainasi asuntoihin valitaan 18–29-vuotiaita pääasiallisesti työssäkäyviä nuoria viiden vuoden määräaikaisin vuokrasopimuksin.

Ajankäyttö: noin 40 min/asiakas/kk

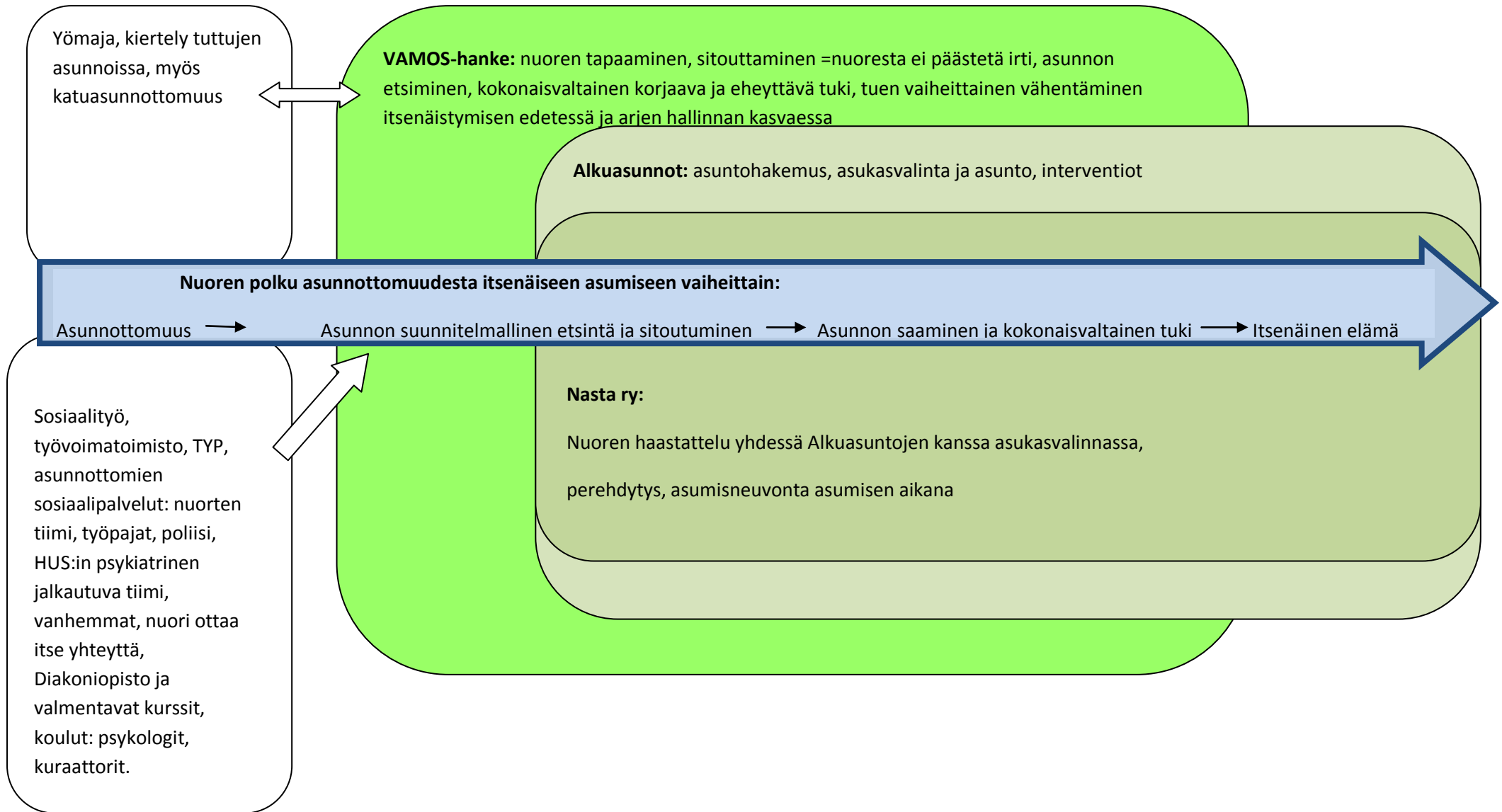
2) YHTEISTYÖN TAUSTAA

- Helsingin Diakonissalaitoksen VAMOS-projekti käynnistyi syksyllä 2008 ja Nuorisoasuntoliitto (NAL) on ollut siinä mukana vuoden 2009 alusta. VAMOS-hankeella on yhteistyötä myös Nuorisosäätiön kanssa.
- Yhteistyö NAL:n kanssa alkoi Nuorten tuetun asumisen kansallisen hankkeen puitteissa: VAMOS-nuorten asunnottomuus loi tarpeen luoda yhteistyömalleja asunnon järjestämiseksi ja asumisen jatkuvuuden turvaamiseksi. Yhteistyö käynnistettiin yhteisillä tapaamisilla (VAMOS-henkilökunta, Nastan henkilökunta, Alkuasunnot Oy:n apulaisiännöitsijä, NAL:n hankekoordinaattori), joissa jo ensimmäisestä tapaamisesta alkaen saatiin muutama nuori asutettua, samalla yhteistyökäytännöt ja toimijoiden roolit alkoivat muotoutua. Yhteistyön muotoja on jäsennetty kevään aikana.
- VAMOS-hankkeen nuorten asuminen Nuorisoasuntoliiton asunnoissa on sujunut hyvin. Yhteisen mallin kehittämiseen ovat osallistuneet kaikki osapuolet. Yhteistyö on osoittautunut toimivaksi ja joustavaksi tavaksi löytää asumisratkaisuja ko. kohderyhmälle.

3) KOKONAISUUS

4) NUOREN POLUN KUVAUS

4) MIKSI YHTEISTYÖ TOIMII NIIN HYVIN?

Kaikki kolme toimijaa tuovat esiin seuraavat edellytykset hyvin toimivalle yhteistyölle:

- Asiakslähtöisyys: kaikki tahot ymmärtävät VAMOS-nuorten erityistarpeet ja sen, miten merkittävässä asemassa jalkautuva työ on heidän kohdallaan.
- Selkeät roolit: Alkuasunnot ja Nasta ry osallistuvat asumiseen liittyviin asioihin. Nuoren kokonaistilannetta tukee VAMOS-työntekijä (muiden yhteistyötahojen kanssa) → kokonaisuuden selkeys.
- Nimetyt yhteyshenkilöt: matala kynnyks ottaa yhteyttä, henkilöiden väliset yhteydet ja tiedon kulku toimivat.
- Joustavuus: ei byrokratiaa esteenä.
- Toisen ammattitaidon arvostus ja erilaisten osaamisalueiden tuoma rikkaus.
- Toimijoiden välinen luottamus
- Toimijat (VAMOS, Alkuasunnot, Nasta) voivat yhdessä pohtia nuoren tilannetta ja ratkaisuja.

5) KESKEISET TOIMIJAT PROSESSIN ERI VAIHEISSA

- a) Nuori, joka on ensin VAMOS-projektin asiakas ja saa nuorisoasunnon NAL-yhteistyönä
- b) Nuori asunnonhakija, jolla ilmenee asukashaastattelussa vakavia riskejä asumisen epäonnistumiseen – nuori voidaan valita asukkaaksi, mikäli hän sitoutuu VAMOS-työhön (vaiheesta 4 alkaen)

Prosessin vaihe	VAMOS	Alkuasunnot	Nasta
1. Nuoren löytäminen/kohtaaminen			
2. Asunnon hakeminen			
3. Asukashaastattelu			
4. Asukasvalinta			
5. Vuokrasopimuksen allekirjoitus			
6. Laaja perehdytys asumiseen			
7. Muutto			
8. VAMOS-projektin yksilötyö nuoren itsenäistymisessä			
9. Asumisen interventiot			
10. Vuokrasopimuksen jatkaminen (3 kk, 3 kk, 5 v)			
11. VAMOS-tuen asteittainen vähentäminen (vieroitus). Asukasperehdytyksen kertaus tarvittaessa.			
12. Asuminen jatkuu: asumisneuvonnan ja -ohjauksen palvelut tarvittaessa			
13. Rästilistan toimittaminen kuukausittain AA:n apulaisiännöitsijältä Vamoksen yhteyshenkilölle.			
14. Mahdollisuus siirtyä soluasunnosta yksioon itsenäistymisvalmiuksien vahvistuessa			

- c) Nuori, joka asuu jo Nuorisoasuntoliiton asunnossa ja jonka asumisen jatkuminen on kriisiytynyt (hätöuhka). Asumista voidaan jatkaa, jos nuori sitoutuu VAMOS-työhön.

Prosessin vaihe	VAMOS	Alkuasunnot	Nasta
Asunnon hakeminen			
Asukashaastattelu			
Asukasvalinta			
Vuokrasopimuksen allekirjoitus			
Asukasperehdytys			
Asumisneuvonta, asumisohjaus			
Asumisen aikaiset interventiot			
Nuoren asuminen päätymässä asumisen häiriöiden tai rästien takia (hätöuhka): yhteydenotto VAMOKSEEN. Mahdollisuus jatkaa asumista, jos nuori sitoutuu VAMOS-hankkeeseen.			
VAMOS-projektin yksilötyö nuoren kanssa			

Värien selitykset:

Vastaa vaiheen toteuttamisesta

Mukana vaiheen toteuttamisessa

PROSESSIKUVAUS:			
Asunnottoman nuoren polku itsenäiseen asumiseen VAMOS-projektin, Nasta ry:n ja Alkuasunnot Oy:n yhteistyönä			
			<i>mallintamisen aikana toimijoiden esittämät kehittämistoimet kursivoitu</i>
1	Vamos	Nuoren löytäminen/kohtaaminen: asso, asuntola, sosiaalitoimistot, TYP, Työvoimatsto, Poliisi (lähiöpoliisi ja poliisin sosiaalityö), oppilaitos (oppilashuolto), HUS:n psyk. jalkautuva tiimi, valmentavat koulutukset, srk:n diakoniatyö, erilaiset järjestöt, nuorisoasiainkeskukset, valmentavat koulutukset, maahanmuuttajatyö, nuoren vanhemmat/lähipiiri	<ul style="list-style-type: none"> - Aloitushaastattelu, nuoren kiinnittyminen Vamokseen ja työskentelyn aloitus oman ohjaajan kanssa
2	Vamos/Alkuasunnot	Asunnon hakeminen ja yhteydenotto puhelimella tai sähköpostilla Alkuasuntojen apulaisännöitsijälle, joka toimii yhteyshenkilönä Vamos-nuorten asioissa	<ul style="list-style-type: none"> - asuntohakemus NAL/Alkuasunnoille - <i>hakijoiden nimilista sähköpostitse kootusti haastattelua varten apulaisännöitsijälle</i> - nuoren kanssa kootaan tarvittavat liitteet ja tarkastetaan luottotiedot
3	Alkuasunnot / Nasta	Alkuasunnot kutsuu nuoren haastatteluun ja informoi Vamosta, apulaisännöitsijä informoi Nastan asumisohjaajaa haastatteluun kutsuttavista Vamos-nuorista	<ul style="list-style-type: none"> - kutsu haastatteluun
4	Alkuasunnot/Nasta/Vamos	Haastattelu: haastattelussa läsnä nuoren ja Vamos-ohjaajan lisäksi Alkuasuntojen kiinteistösihteeri ja Nastan asumisohjaaja	<ul style="list-style-type: none"> - haastattelu toteutetaan hakemusta tarkentaen - liitteet - nuorelle kerrotaan Vamos-yhteistyöhön liittyvästä tietojenvaihdosta ja lupa tietojenvaihtoon-lomakkeesta
5	Alkuasunnot/Nasta/Vamos	Asukasvalinta ja ilmoitus vapautuvasta asunnosta: Alkuasuntojen apulaisännöitsijä ja Nastan asumisohjaaja etsivät vapautuvista asunnoista sopivan ja ilmoittavat Vamokseen. Tieto Nastalle Alkuasunnoilta sopimuksen allekirjoitusajankohdasta, jotta asumisohjaaja on paikalla antamassa laajan perehdytyksen. Vuokrasopimuksen allekirjoitus ja laaja asukasperehdytys, johon palataan asumisen aikana tarvittaessa. Nuori allekirjoittaa luvan tietojen antoon Vamoksen, Nastan ja	<ul style="list-style-type: none"> - ilmoitus asukasvalinnasta - Laaja perehdytys (paikalla nuori, Nasta ja Vamos), Perehdytyskansio - sopimus 3 kk - Lupa tietojen antoon - lomake

		Alkuasuntojen välillä	
6	Vamos/Alkuasunnot	Vuokravakuuden maksu: Vuokravakuus haetaan maksusitoumuksena sosiaalitoimesta ja esitetään Alkuasunnoille Nuori noutaa avaimet Alkuasunnoilta	<ul style="list-style-type: none"> - tosite vakuusmaksusta - avainlista
7	Vamos	Asunnon tarkastus	<ul style="list-style-type: none"> - Vamoksen ohjaaja yhdessä nuoren kanssa tarkastavat asunnon kunnan (Alkuasuntojen järjestämän asuntotarkastajan lisäksi) ja ilmoittavat puutteista Alkuasuntojen apulaisisännöitsijälle
8	Vamos	Nuoren muutto: muuttojärjestelyissä ja toteuttamisessa auttaminen (kalustaminen, sisustaminen ym.)	<ul style="list-style-type: none"> - muuttoilmoitus - asumistuen hakeminen
9	Vamos	Kodinhuollon asioiden opettaminen, itsenäistymisvalmiuksien lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> - ks. Vamoksen oma prosessikuvaus
10	Vamos	Nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukeminen, asumisen ja elämän sisällön löytämisessä tukeminen, osallisuuden ja mielenkiinnon kohteiden etsiminen ja tavoitteiden asettaminen. Koulutus- tai työllistymispolkujen rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> - ks. Vamoksen oma prosessikuvaus - <i>nuoren koulutus-, työharjoittelu-, tms. aloittamisesta ja paikasta tieto Alkuasunnoille apulaisisännöitsijälle</i>
11	Alkuasunnot/Vamos	Asumisen interventiot: jos nuorella häiriöitä vuokranmaksussa tai nuoren elämäntapa on häiritsevä, Alkuasuntojen apulaisisännöitsijä on yhteydessä Vamokseen nuoren ohjaajaan, joka keskustelee nuoren kanssa. UUTTA! Apulaisisännöitsijä lähettää Vamoksen yhteyshenkilölle kaikista nuorista kuukausittain listan koskien mahdollisia rästejä.	<ul style="list-style-type: none"> - mahdollinen häiriöilmoitus muilta asukkailta - <i>Alkuasuntojen kiinteistösihteerillä ja apulaisisännöitsijällä lista Vamos-nuorista (Vamos toimittaa), jolloin maksuistuksesta tieto Vamokseen (Alkuasunnoilta kiinteistösihteerin tai apulaisisännöitsijän suoraan yhteydessä Vamokseen)</i>

12	Vamos/Alkuasunnot	sopimus 3 kk	- allekirjoitukset
13	Vamos/Nasta (6-12 kk jälkeen)	<p>Vamostyön asteittainen vähentäminen</p> <p>nuoren itsenäistymisvalmiuksien kasvaessa ja suunnan työelämää kohti selkeytyessä,</p> <p>Nastan roolin vahvistaminen asumisneuvonnassa.</p> <p>Vamostyön päättymisen jälkeen nuorella on mahdollisuus palata Vamostyön piiriin tarvittaessa. Mikäli nuori asuu soluasunnossa, mahdollisuus siirtyä yksioon.</p> <p><i>Vamos arvioi nuoren tarpeet tavata Nastan asumisohjaajaa jatkossa ja on yhteydessä Nastan asumisohjaajaan, jonka kanssa sovitaan yhteinen tapaaminen ja tutustuminen Alkuasuntojen toimistoon sekä henkilöstöön.</i></p>	- tieto Nastalle ja Alkuasunnoille Vamostyön vähentämisestä
14	Alkuasunnot/Nasta	Vuokrasopimuksen jatko 5 v.	- sopimuksen allekirjoitus